

Hana Kučerová: „Strach a úzkost v kontextu dialogického jednání s vnitřním partnerem“

bakalářská práce – FHS UK Praha 2013

posudek oponenta

zpracoval: doc. PhDr. Zdeněk PINC

srpen 2013

Poněkud krkolomný titul bakalářské práce kolegyně Kučerové má jisté oprávnění, i když by nepochybně bylo možné vymyslet titul vhodnější. Kučerová totiž zkoumala pocity úzkosti a strachu, které prožívají účastníci tzv. „dialogického jednání s vnitřním partnerem“, jehož tréninkem a zkoumáním se dlouhodobě zabývá tým prof. Ivana Vyskočila na Katedře autorské tvorby a pedagogiky DAMU v Praze. V názvu tedy poněkud matoucím způsobem působí slovo 'kontext'. Autorka v textu navíc v textu důsledně používá zkratku DJ, která alespoň pro mne souzní spíše s kontextem diskoték.

Autorka si téma vybrala pečlivě a prostředí, v němž se pohybuje, dlouhodobě a důvěrně zná. Já sleduji celoživotní téma a vlastně osud Ivana Vyskočila již déle než půl století a velmi mne potěšilo, že se originální a ojedinělý přístup Ivana Vyskočila konečně dočkal i akademického uznání. Byl jsem již u pozoruhodné práce jmenovaného na počátku šedesátých let, kdy využíval principů psychodramatu při terapii mladistvých psychopatů v domově pro narušenou mládež v Obořišti u Dobříše a nezapírám, že Ivan Vyskočil a jeho kniha „Vždyť přece létat je snadné“ měli rozhodující podíl na mé volbě studijního oboru po maturitě. Dobře znám také Vyskočilovy literární práce a byl jsem dlouholetým fanouškem 'nedivadla'. Od autorky jsem se dozvěděl, že dnes tomu říkají „nepředmětné divadlo“. Pokud tak činí s vědomým názvukem na dílo Ladislava Hejdvánka, potěšilo by mne to dvojnásobně. Vyskočila celoživotně zajímá divadlo jako antropologická konstanta a původní metodika pro vylepšení techniky hereckého projevu dnes slouží i jako rehabilitační a relaxační průprava pro širokou veřejnost.

Autorka dobře zná poměrně obsáhlou literaturu, která kolem tohoto fenoménu zejména v posledních dvou desetiletích vznikala a nevěnuje se důkladněji seznámení širší veřejnosti se samotnou technikou vnitřního dialogického jednání, ale zkoumá kvalitativně metodikou orální historie pocity dlouhodobých adeptů tréninku dialogického jednání a to s ohledem na pocity úzkosti a strachu, které účastníci při této činnosti pociťovali či dosud pociťují.

Práce je mimořádně a funkčně metodicky pečlivě vybudovaná a nepochybně najde uplatnění i v badatelském kolektivu katedry autorské tvorby DAMU. Práce není bezchybná, ale drobných chyb a lapsů není příliš, i když znalost vyjmenovaných slov by neměla absolventu bakalářského studia činit problémy, za mých časů se pokládala za samozřejmost již na prvním stupni osmiletky. (Sloveso „vyplývati“ není odvozeno od slovesa „plivati“ a musí se tedy psát tak, jak je píši já, nikoli tak, jak činí autorka na s. 50. Také ani při přepisu obecné češtiny nelze psát „podstivý“, i když snad mluví tam to „d“ zdůrazňoval, ale „pocitivý“, případně „pocitivej“ s. 47.) V exempláři, se kterým jsem pracoval, jsem takové chyby opravoval tužkou pro případnou korekturu při publikaci práce. Podobná nedopatření jsou sice nepříjemná, ale v zásadě bagatelní a neměla by se promítnout do výsledného hodnocení. Zde je uvádím spíše na doklad toho, že jsem práci pozorně přečetl až do konce.

Zásadnější námitkou spíše pro budoucí využití práce by byla snaha uchopit hlouběji filosofické jádro Vyskočilova dialogického jednání s vnitřním partnerem. Vyskočil je

vystudovaný filosof a i když jeho diplom je již dávného data, je nesporné, že již mladý Vyskočil, nejpozději na přelomu padesátých a šedesátých let minulého století byl poměrně důkladně obeznámen s fenomenologií, autorka zmiňuje jeho inspiraci Eugenem Finkem. Svou roli zde hrála nepochybně známost s Janem Patočkou, která se odráží i v řadě Vyskočilových povídek. Těmto motivům se však Vyskočil v pozdějších desetiletích nevěnoval důkladněji a bylo by proto zajímavé pokusit se o reflexi praxí vyzkoušených technik z pohledu pozdějších fenomenologických zkoumání. To však předpokládá důkladnější filosofické školení, než má autorka a proto tato poznámka nemá zásadnější význam pro pozitivní hodnocení práce.

Autorka správně postřehla a zdůraznila, jak mnoho je celá záležitost dialogického jednání spjata s osobností svého tvůrce. Sdílím její obavu, co se stane, až Ivan Vyskočil, kterému je, počítám-li správně čtyřiaosmdesát, nebude mezi námi. Má sice mnoho věrných žáků, ale formátem jej, obávám se, žádný nedostihuje. Také autorčina poznámka, že Vyskočilův stařecký handicap – hluchota, je pro mistra spíše zvýhodněním. Před řadou let jsem shodou okolností prodléval pár dnů v Sofii společně s Ivanem Vyskočilem, oba jsme byli hosty Českého centra, ale každý pro jinou akci. Když se pořadatelé dozvěděli, že jsme dlouholetí přátelé, nedali jinak a uspořádali improvizovanou konferenci, kde jsme hlavní role obsadili my dva. Akce se povedla zcela mimořádně, nikdo nechtěl věřit, že jsme vystoupení neměli domluveno a nacvičeno dopředu, až Vyskočil přiznal, že je hluchý jak poleno a vůbec neslyšel, co říkám já, ale předpokládal, co bych tak asi mohl říkat a jel si podle svého. Já jsem o jeho handicapu věděl a tak jsem se přizpůsobil. Skvěle jsme zvládli i dotazy z publika. Když Vyskočil neodpovídal k věci, doplnil jsem jej a nebýt přiznání, nikdo by nic nepoznal. Oba jsme vedli vnitřní dialog, každý vlastně sám se sebou, ale dohromady to pro diváka bylo docela pěkné představení.

Práci Hany Kučerové pokládám za zdařilou, doporučuji jí k obhajobě a navrhuji klasifikaci „výborně“.